

СЕРЕДНЬОДНІПРОВСЬКІЙ ГЕС — 55

Сьогодні: тисячі людей, поспішаючи у справах, проїжджають повз, рідко хто звертає увагу на споруду над водою. Звикли люди вже до того, що історичне й прекрасне знаходиться поряд з нами.

Середньодніпровська ГЕС і є цією історичною спорудою, яка вже більше, як півсторіччя, освітлює і зігріває не тільки нашу оселю, а й душу.

Цікава історія будівництва ГЕС, яка розпочалася в 1955 році. Із семи запропонованих варіантів будівництва співробітниками Українського відділення інституту Гідропроєкту був прийнятий "Романківський" варіант. Саме цей варіант став найоптимальнішим через те, що поряд знаходилися промислові підприємства, які могли виконати замовлення гідробудівельників. Доцільність розташування створу гідроелектростанції в районі великого селища Романково неодноразово підтверджувалася проектними напрацюваннями. Розташування створу визначалося необхідністю уникнути, з одного боку, затоплення металургійного заводу та інших великих підприємств м. Кам'янське, а з іншого боку — зменшення витрат напорю по мірі просування зі створом вгору за течією.

Зазначені вище міркування та сприятливі інженерно-геологічні умови, наявність широкого скельного майданчика, що залягає на невеликій глибині, визначили район створу ГЕС, який розташований на північно-західній околиці м. Кам'янське на 475 км від гирла Дніпра.

Будівництво ГЕС розпочалося у липні 1956 р. Генеральний проектувальник Середньодніпровської ГЕС — українське відділення інституту "Гідропроєкт" ім. С.Я. Жука.

У розробці проекту взяли участь Гідропроєкт, Гідростальпроєкт, Агроліспроєкт, Одеське спеціальне проектно-конструкторське бюро, Київгідротранс і низка інших науково-дослідних організацій. Головним інженером проекту був М. К. Краснов.

Середньодніпровська ГЕС є четвертим ступенем каскаду гідроелектростанцій на річці Дніпро. Будівництво ГЕС виконане будівельно-монтажним підприємством "Дніпробуд" за участю спеціалізованих субпідрядних організацій: "Гідромеханізація" — Дніпродзержинське будівельне управління; "Гідроелектромонтаж" —

Дніпровська монтажна ділянка; "Гідромонтаж" — південно-українська монтажна ділянка; "Спецгідронергомонтаж" — Київська монтажна ділянка; "Гідроспецбуд" — Дніпровське спеціуправління.

Початковим етапом будівництва була розробка м'яких ґрунтів котловану, яку розпочали в жовтні 1956 року. Після осушення котловану проводилися вибухово-бурові роботи. Вже 1958 році, через 16 місяців після розробки котловану, розпочалося укладання бетону. Під час будівництва спеціалізованою комісією (інспекцією) постійно проводився контроль якості бетону. Інспекцією виконано більше 10 тисяч вимірювань міцності бетону методом ультразвукового контролю.

10 жовтня 1962 р. розпочалося наповнення котловану. До моменту повного затоплення котловану 19 листопада 1962 р. були завершені всі роботи з бетонування підводної частини будівлі та водозливної греблі. Для виключення можливості підтоплення лівого берега міста, після перекриття русла річки Орель, була споруджена глуха захисна дамба довжиною 28,4 км.

Після наповнення водосховища розпочалося спорудження каналу Дніпро-Донбас, що надало можливість ліквідувати нестачу питної води в Харківській та Донецькій областях.

Також, в 1962 р., були закінчені усі будівельно-монтажні роботи з будівництва шлюзу. Проводилися роботи з монтажу перших гідроагрегатів, кріплення верхових та низових укосів земляних гребель із обладнанням дренажів.

Наповнення водоймища до проміжної позначки 55 забезпечило тимчасове судноплавство через шлюз і початок навігації. У цей період на водозливній греблі були вже змонтовані усі затвори та козловий кран в/п 2 x 200 т для маневрування затворами.

При досяганні позначки 62 (початок грудень 1963 р.) з'явилась можливість введення в експлуатацію гідроагрегатів.

15 грудня 1963 р. відбувся пуск першого гідроагрегату, а 30 грудня 1963 р. — другого. У період з січня по листопад 1964 р. було введено ще 6 гідроагрегатів. З 1965 р., після наповнення водоймища, ГЕС запрацювала на повну потужність.

Одночасно з будівництвом гідрозула здійснювалося будівництво житлового району міста Кам'янське

- селища Дніпробуд. Тут було збудовано дві школи, клуб, лікарню, дитячі садки та ясла, магазини і т. ін.

З вересня 1966 р. спеціальною державною комісією Середньодніпровська ГЕС була прийнята в постійну промислову експлуатацію з оцінкою "відмінно". Велика кількість працівників була нагороджена високими державними нагородами. Середньорічна кількість працівників будівництва становила 3500 чол.

З моменту введення в експлуатацію до сьогодні пройшов довгий перелік хронології будування, модернізації та реконструкції.

До кінця 20 сторіччя обладнання Середньодніпровської ГЕС відпрацювало 30-ти річний розрахований строк служби, стало фізично зношеним й морально застарілим та потребувало негайної заміни на більш сучасне та нове.

Перший етап реконструкції припав на 1997–2002 роки. Його основною метою стала ліквідація найбільш вразливих "вузьких" місць в роботі обладнання станції. Була розроблена програма першочергових завдань і почалась проводитися масштабна реконструкція застарілого та відпрацьованого обладнання. Замінювалося здебільш електрообладнання станції (трансформатори, регулятори швидкості, перемикачі, реле, тощо.) Під час проведення реконструкції залучалися як вітчизняні фахівці, виробники, постачальники обладнання та консультанти так і зарубіжні.

Другий, більш потужний, етап розпочався в 2003 році та триває наразі. На сьогодні проведено заміну основного обладнання:

- завершені роботи по заміні силових трансформаторів на більш потужні,
- виконана реконструкція на шести гідроагрегатах,
- замінено обладнання КРП 6/10 кВ на нове, більш сучасне,
- змонтований новий щит постійного струму з підзарядними пристроями та двома новими акумуляторними батареями та багато чого іншого.

В результаті проведення реконструкції потужність ГЕС вже збільшилася до 388 МВт порівняно з 352 МВт при будівництві.

Разом з модернізацією обладнання змінюються, оновлюються й системи управління, запроваджуються новітні технології, залучаються висококвалі-

фіковані фахівці. Та основною гордістю Середньодніпровської ГЕС являються її ветерани, які від за будови і до сьогодні працюють в рядах фахівців.

Власний досвід, здобутий за півсторіччя натренованої праці, є невід'ємною частиною цих працівників. Одним з тих для кого ГЕС вже стала сенсом життя є Кучерявий Владислав Семенович, який працював головним інженером протягом майже 30-ти років та віднедавна працює на посту заступника директора. За свою багаторічну плідну трудову діяльність Владислав Семенович був відзначений нагородами держави, енергетичної галузі та міста.

Під чітким керівництвом директора Медьєши Вадима Іштвановича на Середньодніпровській ГЕС продовжується другий етап реконструкції, а персонал демонструє злагоджену роботу, вмиле і чітке виконання поставлених завдань.

Медьєши В.І. розпочав свою трудову діяльність в 1988 р., а з 2011 р. був призначений директором.

Володіючи великим досвідом, працьовитістю й будучи винятково уважним до людей, Вадим Іштванович завоював високий авторитет серед працівників, колег та енергетиків.

Попередник Медьєши В.І. — Терещенко Анатолій Феодосійович, який очолював Середньодніпровську ГЕС на протягом 12 років, теж вніс значний вклад в реконструкцію, особливо в приведення будівель до сучасних вимог, при цьому внутрішнє оздоблення приміщень прийняло естетичний вигляд.

Сьогодні Середньодніпровська ГЕС вирішила проблему комплексного використання стоку р. Дніпро для енергетики, водного транспорту, сільського господарства, водопостачання та народногосподарських потреб та, окрім основного призначення — енергетики, забезпечує судноплавні глибини на ділянці Кременчук — Запоріжжя.

Як і інші гідроелектростанції каскаду, Середньодніпровська ГЕС має необхідні можливості для несення режимних функцій у системі, бере участь у покритті піків графіка навантаження, може сприймати випадкові короточасні коливання навантаження, та в маловодні періоди, нести функції навантажувального та аварійного режиму системи.